

Філософські засади формування мовної особистості випускника профільних класів у перспекції сучасної мовної освіти

Т. Л. Груба

Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'ячука

Paper received 06.12.17; Revised 11.12.17; Accepted for publication 15.12.17.

<https://doi.org/10.31174/SEND-PP2018-153VI63-06>

Анотація. У статті визначено філософські засади формування мовної особистості випускника профільних класів, охарактеризовано основні філософські тенденції мовної освіти; проаналізовано особливості гуманітарно-особистісної парадигми освіти та визначено її основні позиції (критерії) з погляду сучасної мовної освіти учнів профільних класів на шляху становлення їх професійної успішності та соціалізації. Автор доводить, що урахування означених у статті філософських тенденцій забезпечить формування різнобічно розвинутої, ініціативної, конкурентоспроможної, соціально мобільної особистості.

Ключові слова: філософські тенденції, гуманітарно-особистісна парадигма, фундаменталізація освіти, технологізація освіти, мовна особистість випускника профільних класів, шкільна мовна освіта.

Вступ. Світові глобалізаційні тенденції, інформатизація суспільства, прагнення України долучитися до європейського освітнього простору визначають пріоритети розвитку вітчизняної освіти, яка, за влучним визначенням Б. Гершунського, має неминаючу цінність і за своєю сутністю працює на майбутнє [5, с.35]. Виклики сьогодення орієнтують на формування в учнів ключових (загальноосвітніх) компетентностей – здатностей, яких потребує кожен учень як суб'єкт навчально-виховного процесу для самовизначення, загального розвитку й самореалізації. Європейський поступ України неможливий без фахівця, здатного динамічно розширювати й оновлювати предметні галузі фахового спрямування. Високий рівень володіння українською мовою є важливим маркером сформованості конкурентоспроможного фахівця. Досвід попередніх років переконав, що не можна акцентуватися лише на знанневому компоненті навчання і самостійно надавати перевагу розвиткові мислення, набуттю досвіду певних видів діяльності. Науковці розглядають навчання як шлях, засіб здобування знань, які потребують постійного оновлення, тому набуває особливого значення здатність здобувати їх самостійно. У сучасних умовах формується методологія інформаційного суспільства, орієнтованого на сприймання, перероблення, засвоєння інформації. Інформація стає головною якістю й цінністю суспільства.

Стислий огляд публікацій з теми. Проблемі визначення сутності освіти та її цінності присвячено праці В. Андрущенка, С. Бондаревської, З. Залевської, І. Ільїнського, В. Кременя, В. Краєвського, Г. Назарової, С. Ніколаєнка, С. Плаксія, М. Покровського, Н. Селезньової, Т. Серьогіної, В. Цикіна та ін. Науковці зазначають, що сучасна шкільна освіта перебуває в стані постійної реформації і модернізації, змінюючи застарілі технології й методики, стандарти й програми новими, які відповідають викликам нового суспільства, що стрімко розвивається й потребує від випускника загальноосвітнього закладу сформованості стійких умінь швидко адаптуватися до мінливих вимог інформаційного суспільства, виявляти себе компетентною особистістю, здатною вправно користуватися мовними засобами в усіх життєвих ситуаціях.

Опрацювання спеціальних досліджень з проблеми філософії освіти переконує, що немає однастайності у визначенні філософських тенденцій нинішньої шкільної освіти. В. Андрущенко зазначає, що у шкільній освіті наразі домінують такі тенденції: запровадження

основного ядра знань, своєрідного базового мінімуму, на якому вибудовується подальший комплекс знань, вмінь, відношень, навичок, компетентностей; формування цілісного сприймання світу; оновлення змісту традиційних дисциплін; запровадження нових нормативних і спеціальних курсів [1].

Отже, виникає нагальна необхідність розроблення нової системи шкільної освіти загалом і мовної зокрема, побудованої на засадах філософії, мовознавства, психології, психолінгвістики, дидактики, соціології з урахуванням перевіреного часом українського й зарубіжного освітнього досвіду й традицій. Її метою повинно стати формування мовної особистості випускника профільного навчального закладу, здатного засобами мови репрезентувати себе в цьому стрімкому інформаційному суспільстві, усвідомлювати мовні традиції й досвід як найвищі цінності громадянина. Зважаючи на це, виникає потреба визначити філософські засади сучасної шкільної мовної освіти, що і зумовило вибір теми нашої наукової розвідки. **Мета** статті полягає у визначенні філософських засад формування мовної особистості випускника профільних класів у перспекції сучасної мовної освіти.

Результати і їх обговорення. Саме філософія освіти й формує гуманітарний контекст, що сприятиме забезпеченню діалогу культур, розширенню комунікації, формуванню випускника освітнього закладу як високо інтелектуальної особистості, здатної до самоосвіти й самореалізації. З погляду філософії, освіта (і виховання) є трансформацією “духу епохи” у структуру свідомості, світогляд, духовний світ, культуру і загальне ество особистості. Трансформований засобами освіти “дух епохи” стає її (особистості) стрижневою підвалиною, визначає співрозмірність (або несіврозмірність) людини з її добою. Через освіту (культуру, виховання) цей дух визначає суспільно вагомі параметри особистості. Філософія ж освіти корегує, по-перше, його суспільну якість і значення; по-друге, ефективність реалізації педагогічними заходами в умовах і можливостях наявного типу культури; по-третє, відповідність загальноцивілізаційним магістралям розвитку людства у загальноісторичному аспекті [16, с. 10].

Вивчення філософських аспектів уможливило думку, що в нинішньому освітньому просторі переважають такі філософські тенденції мовної освіти: фундаменталізація мовної освіти, гуманітарно-особистісна й компетентнісна парадигма освіти, технологізація процесу навчання, прагматична спрямованість шкіль-

ного курсу української мови, профілізація мовної освіти. Ці філософські тенденції „відображають сучасні світоглядні пріоритети суспільства, спричиняють розвиток новочасної філософсько-освітньої парадигми й оновленої методики навчання української мови в загальноосвітній школі” [10].

Фундаменталізація освіти означає її спрямованість на узагальнені й універсальні знання, на формування загальної культури, розвиток узагальнених способів мислення і діяльності. На думку Ю. Панфілова, „освіту можна вважати фундаментальною, якщо вона є процесом такої взаємодії людини з інтелектуальним середовищем, при якій особа сприймає її для збагачення власного внутрішнього світу і завдяки цьому дозріває для множення потенціалу самого середовища. Завдання такої освіти – створення оптимального середовища для виховання гнучкого багатогранного мислення, освоєння наукової інформаційної бази і сучасної методології осмислення дійсності, формування внутрішньої потреби в саморозвитку і самоосвіті впродовж усього життя людини” [14, с. 37].

Нам видається, що фундаменталізацію освіти доцільно в контексті сучасних змін розглядати як синтез теорії і практики, що уможливить цілісність знань учнів з української мови. „Необхідною умовою досягнення мети фундаменталізації змісту освіти є його удосконалення, а в подальшому – розробка нових навчальних курсів, які відрізняються від традиційних навчальних предметів своєю спрямованістю на універсальні і узагальнені знання, на формування загальної культури і на розвиток мислення. У цьому контексті особливого значення у шкільних програмах набувають курси як за окремими галузями знань, так і міжпредметні, які містять найбільш фундаментальні знання і є підґрунтям для формування загальнолюдської культури, вміння адаптуватися до нових умов соціального і професійного життя” [4, с. 19].

Фундаменталізація мовної шкільної освіти потребує розроблення такої сучасної методики навчання, наскрізною ідеєю якої є фундаментальні знання з української мови, що дасть змогу учням сприймати мову й засвоювати її як систему, як відображення культури й історії країни, як засіб самоідентифікації особистості, засіб успішності й професійної придатності. Мовні традиції і досвід різних видів мовленнєвої діяльності повинні стати фундаментом для формування мовної особистості випускника профільних класів.

Слушні висновки сучасних дослідників переконують в тому, що „сьогодні навчитися вчитися означає навчитися жити в нових умовах. ... навчитися жити – це не просто мати широкий доступ до сучасних баз даних і володіти новою інформацією, а й набувати глибокі фундаментальні знання з метою трансформації їх в мудрість вибудовувати життя і вміння жити разом” [15]. „Не зробити нове покоління таким, якими ми є самі, але зробити його самим собою – завдання покоління, що дає освіту”, - зазначав С.Гессен [6, с. 369]. Зважаючи на це, особливої нагальності набуває гуманітарно-особистісна парадигма освіти. Вивчення спеціальних досліджень переконує, що науковці розглядають її як основу взаємозв'язку й взаємозалежності знань, умінь, навичок, досвіду, життєвих і особистісних цінностей, які цілісно сприятимуть індивідуаль-

ному розвитку й соціалізації особистості. Центром такої парадигми мусять стати суб'єкт-суб'єктні відношення, відношення рівності між учителем і учнем, спільність у досягненні мети – „запуск” і динамічний розвиток механізмів самореалізації, саморозвитку, саморегуляції, самоосвіти, самозахисту тощо. Якщо розглядати цю парадигму з погляду мовної освіти, то вбачаємо правильним робити це завдяки таким трьом позиціям: знання з української мови повинні бути інструментальними, технологічними, техніко-рецептурними, тобто освітнім капіталом, який протрує учням шлях до професійної успішності; на уроках мови слід створити таке едуктивно-освітнє середовище, що поєднуватиме мовні традиції й новачі і за якого відбуватиметься формування учня як особистості, яка усвідомлюватиме мову як ультрасучасну цінність; потрібне органічне поєднання на уроках української мови спеціальних і універсальних знань: перші складатимуть основу мовного курсу, стануть базою, а інші – мусять змінюватися залежно від обраного учнями профілю навчання.

Моделюючи процес вивчення української мови в старших класах, ми повинні говорити про орієнтацію на особистість учня, оскільки „стратегічний напрям розвитку системи шкільної освіти у різних країнах світу пролягає по шляху розв'язання проблеми особистісно орієнтованої освіти – такої освіти, у якій особистість учня, студента була б у центрі уваги педагога, психолога, у якій діяльність учіння, пізнавальна діяльність, а не викладання, була б провідною в тандемі учитель – учень, щоб традиційна парадигма освіти учитель – підручник – учні була рішуче замінена на нову учень – підручник – учитель. Саме так побудована система освіти в країнах світу, що лідирують” [12, с. 10].

З урахуванням цього „навчання української мови спрямовано на становлення учня як людини креативної, духовної, моральної, гуманної, людяної. Відповідно до принципу антропоцентризму система мовної освіти повинна забезпечити розвиток особистості нової генерації – комунікативно компетентної, активної, енергійної, комунікабельної, розум і душа, зовнішній вияв і внутрішній світ якої знаходяться в злагоді. В умовах глобалізації освітнього простору і трансформації мовної освіти учитель-словесник має сконцентруватися на особистісних здібностях і потребах учня, надавати змогу кожному досягти високого рівня розвитку власних загальнолюдських моральних і духовних якостей. Реалізація принципу антропоцентризму на уроці забезпечується шляхом упровадження особистісно орієнтованого навчання з метою розвитку гармонійної комунікативно компетентної особистості кожного учня. Найважливішим компонентом у сучасній системі мовної освіти є опора на суб'єктний досвід учня, створення позитивного емоційного стану школяра” [9, с. 23-26].

Нові завдання освіти у XXI столітті, слушно зауважує В. Кремень, потребують застосування в широкому масштабі інноваційних педагогічних технологій, що базуються на фундаментальних епістемологічних та герменевтичних аспектах педагогіки і дидактики, пов'язаних з мистецтвом розуміння та високою комунікативною культурою [8, с.16-17].

Особливої актуальності набуває проблема техноло-

гізації шкільної мовної освіти, оптимального вибору та застосування сучасних технологій навчання, а відповідно, особливої уваги заслуговує використання технологічного підходу в навчанні української мови. Погоджуємося з О. Кучерук в тому, що технологічний підхід до організації навчання мови передбачає логічну послідовність взаємопов'язаних етапів: 1) чітке формулювання навчальних, розвивальних і виховних цілей, конкретизація їх з урахуванням специфіки теми, мовної, мовленнєвої, соціокультурної і діяльнісної змістових ліній та запланованого результату; 2) визначення, з одного боку, індивідуальних особливостей учнів, рівня їхніх мовних, мовленнєвих знань, умінь та навичок, суб'єктивного досвіду, а з іншого – лінгводидактичних умов і низки ефективних навчальних дій, орієнтованих на практичне досягнення запланованого результату; 3) добір тематичного дидактичного матеріалу, проектування відповідно до заздалегідь визначених цілей організаційної моделі заняття з мови – оптимальних форм, методичних прийомів, навчальних технологій; 4) реалізація поставлених цілей, спрямування навчально-виховного процесу з мови на досягнення позитивних результатів; 5) оцінювання поточних результатів, корегування системи навчання мови з огляду на показники досягнення поставлених завдань; 6) підсумкова оцінка та аналіз кінцевих результатів навчання мови [11, с. 17].

Водночас постає питання оптимального вибору ефективних технологій навчання української мови, впливу їх на формування мовної особистості учнів, балансу між традиційним навчанням і інноваційними методами, прийомами і засобами, розроблення такої методики навчання української мови, яка б не лише враховувала профіль навчання учнів, але рівень підготовки учнів, рівень так званого базового мінімуму ЗУН. А це зі свого боку взаємозумовлює прагматичну спрямованість шкільного курсу української мови, яка, на думку багатьох українських науковців (Н.Голуб,

С.Караман, Л.Мацько, С.Омельчук, М.Пентилюк та ін.) спирається на досягнення лінгвістичної прагматики, когнітивної й комунікативної методики. Лінгвістична прагматика охоплює мовленнєву діяльність людини як діалектичну єдність мовної системи і комунікативної діяльності особистості, що використовує ідіотетичну мову в конкретному вимірі „тут і тепер” міжособистісного, групового, масового та інших типів спілкування. Саме це дозволяє твердити, що предметом лінгвістичної прагматики слід уважати комунікативну (мовну і мовленнєву) особистість, яка є джерелом вияву суб'єктивного в Мові, Мовленні й Комунікативній діяльності [2, с. 36-37].

Погоджуємося з Р. Дружененко, що прагматичний компонент процесу навчання мови за основу має не те, з чого складається висловлення і що воно виражає, а те, в умовах якої комунікативної ситуації, з якими намірами здійснюється мовленнєве спілкування і чи досягає воно мети взаєморозуміння чи впливу на адресата [7]. Прагматичний ефект мовлення, як зазначають учені, досягається структурним членуванням висловлення, відбором та використанням мовних засобів з прагматичною орієнтацією [3]. Умовою прагматичної спрямованості навчання української мови є дотримання принципів комунікативної і когнітивної методики.

Висновки. Отже, урахування означених філософських тенденцій забезпечить формування різнобічно розвиненої, ініціативної, конкурентоспроможної, соціально мобільної особистості, яка в майбутньому зможе реалізуватися як професіонал в умовах динамічного розвитку інформаційного суспільства. Зважаючи на це, актуальності набуває розвиток в учнів здатності до креативно-когнітивної діяльності, підтримання в них високої мотивації до навчальних дій, формування вмінь моделювати тексти різної жанрово-стильової належності.

ЛІТЕРАТУРА

- [1] Андрущенко В. Філософія освіти XXI століття: пошук пріоритетів/ В. Андрущенко // Філософія освіти. – 2005. – №1. – С. 5–18.
- [2] Бацевич Ф. Лінгвістична прагматика: спроба обґрунтування проблемного поля і дослідницької одиниці / Флорій Бацевич // Мовознавство. – 2009. – № 1. – С. 29-37.
- [3] Бацевич Ф.С. Вступ до лінгвістичної прагматики/ Ф. С. Бацевич. – К.: Академія, 2011. – 304 с.
- [4] Васьківська Г. Фундаменталізація змісту освіти у старшій школі в умовах профільного навчання як соціально-педагогічна проблема / Галина Васьківська // Дидактика: теорія і практика. Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. «Фундаменталізація змісту освіти як соціально-педагогічна проблема»: зб. наук. праць / [вступ. ст., ред. Г. О. Васьківської; упоряд. С. В. Косянчука]. – К.: Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2012. – 264 с. – С. 16–20.
- [5] Гершунський Б. С. Філософія образования: учеб. пос. для студ. высш. и сред. пед. учеб. заведений / Б. С. Гершунский. – М.: Московский психолого-социальный институт, 1998. – 432 с.
- [6] Гессен С. И. Основы педагогики: Введение в прикладную философию / [отв. ред. и сост. П. В. Алексеев]. – М.: Школа-пресс, 1995. – 448 с.
- [7] Дружененко Р. Перспективи актуалізації комунікативно-прагматичної основи навчання української мови / Р. Дружененко // Укр. мова і літ. в шк.. України. – К.: Пед. преса, 2014. – № 1 (130). – С. 15–18.
- [8] Кремень В.Г. Освіта і наука України: шляхи модернізації (Факти, роздуми, перспективи). – К.: Грамота, 2003. – 216 с.,
- [9] Кучеренко І. Філософсько-методологічні засади сучасної мовної освіти / І.Кучеренко // Укр. мова і літ. в шк. – 2016. – №2. – С. 23-26.
- [10] Кучеренко І.А. Теоретичні і методичні засади сучасного уроку української мови в основній школі : дис. ...доктора пед. наук : 13.00.02 / Кучеренко Ірина Анатоліївна. – Херсон, 2015. – 560 с.
- [11] Кучерук О.А. Перспективні технології навчання в шкільному курсі української мови: Навч. посіб. / О.А. Кучерук. – Житомир: ЖДУ ім. І. Франка, 2007. –182 с
- [12] Новые педагогические и информационные технологии в системе образования: учеб. пособие для студ. пед. вузов и системы повыш. квалиф. пед. кадров / Е.С. Полат, М.Ю. Бухаркина, М.В. Моисеева, А.Е. Петров; Под ред. Е.С. Полат. – 2-е изд., стер. – М.: Академия, 2005. – 272 с.
- [13] Панфілов Ю. І. Фундаменталізація освіти – потреба часу [Електронний ресурс] / Ю. І. Панфілов // Теорія і практика управління соціальними системами. – 2010. – № 1. – С. 35–39. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tipuss_2010_1_8.
- [14] Саух П. Ю. Гуманітарна парадигма як життєдайна платформа сучасної освіти [Електронний ресурс] / Саух П. Ю., Саух Ю. П. // Концептуальні засади професійного розвитку особистості в умовах євроінтеграційних процесів.

– К. – С.483–495. – Режим доступу: <http://eprints.zu.edu.ua/19169/1/Gumanitarna%20paradygma.pdf>

[15] Філософія освіти: Навчальний посібник / За заг. ред. В. Андрущенко, І. Передборської. – К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. – 329 с.

REFERENCES

- [1] Andrushchenko V. Filosofiia osvity KhKhI stolittia: poshuk priorytetiv/ V. Andrushchenko // Filosofiia osvity. – 2005. – №1. – S. 5–18.
- [2] Batevych F. Lnhvistychna prahmatyka: sproba obgruntuvannya problemnoho polia i doslidnytskoi odyntsi / Florii Batevych // Movoznavstvo. – 2009. – № 1. – S. 29-37.
- [3] Batevych F.S. Vstup do lnhvistychnoi prahmatyky/ F. S. Batevych. – K.: Akademiia, 2011. – 304 s.
- [4] Vaskivska H. Fundamentalizatsiia zmistu osvity u starshii shkoli v umovakh profilnoho navchannia yak sotsialno-pedahohichna problema / Halyna Vaskivska // Dydaktyka: teoriia i praktyka. Materialy Vseukr. nauk.-prakt. konf. «Fundamentalizatsiia zmistu osvity yak sotsialno-pedahohichna problema»: zb. nauk. prats / [vstup. st., red. H. O. Vaskivskoi; uporiad. S. V. Kosianchuka]. – K. : Vyd-vo NPU im. M. P. Drahomanova, 2012. – 264 s. – S. 16–20.
- [5] Hershunskiy B. S. Fylosofiya obrazovanyia: ucheb. pos. dlia stud. vyssh. y sred. ped. ucheb. zavedenyi / B. S. Hershunskiy. – M.: Moskovskiy psykholoho-sotsyalnyi ynstitut, 1998. – 432 s.
- [6] Hessen S. Y. Osnovy pedahohyky: Vvedenye v prykladnuiu fylosofiyu / [otv. red. y sost. P. V. Alekseev]. – M: Shkola-press, 1995. – 448 s.
- [7] Druzhenenko R. Perspektyvy aktualizatsii komunikatyvno-prahmatychnoi osnovy navchannia ukraïnskoi movy / R. Druzhenenko // Ukr. mova i lit. v shk.. Ukraïny. – K. : Ped. presa, 2014. – № 1 (130). – S. 15–18.
- [8] Kremen V.H. Osvita i nauka Ukraïny: shliakhy modernizatsii (Fakty, rozdumy, perspektyvy). – K.: Hramota, 2003. – 216 s.,
- [9] Kucherenko I. Filosfsko-metodolohichni zasady suchasnoi movnoi osvity / I.Kucherenko // Ukraïnska mova i literatura v shkoli. – 2016. – №2. – S. 23-26.
- [10] Kucherenko I.A. Teoretychni i metodychni zasady suchasnoho uroku ukraïnskoi movy v osnovnii shkoli : dys. ...doktora ped. nauk : 13.00.02 / Kucherenko Iryna Anatoliivna. – Kherson, 2015. – 560 s.
- [11] Kucheruk O.A. Perspektyvni tekhnolohii navchannia v shkilnomu kursi ukraïnskoi movy: Navchalnyi posibnyk / O.A. Kucheruk. – Zhytomyr: ZhDU im. I. Franka, 2007. – 182 s
- [12] Новые pedahohicheskye y unformatsyonnye tekhnolohyy v systeme obrazovanyia: ucheb. posobyie dlia stud. ped. vuzov y systemy povysh. kvalyf. ped. kadrov / E.S. Polat, M.Iu. Bukharkyna, M.V. Moysseeva, A.E. Petrov; Pod red. E.S. Polat. – 2-e yzd., ster. – M.: Akademyia, 2005. – 272 s.
- [13] Panfilov Yu. I. Fundamentalizatsiia osvity – potreba chasu [Elektronnyi resurs] / Yu. I. Panfilov // Teoriia i praktyka upravlinnia sotsialnymy systemamy. – 2010. – № 1. – S. 35–39. – Rezhyim dostupu: http://nbuv.hov.ua/UIRN/Tipuss_2010_1_8.
- [14] Saukh P. Yu. Humanitarna paradyhma yak zhyttiedaina platforma suchasnoi osvity [Elektronnyi resurs] / Saukh P. Yu., Saukh Yu. P. // Kontseptualni zasady profesiinoho rozvytku osobystosti v umovakh yevrointehratsiinykh protsesiv. – K. – S.483–495. – Rezhyim dostupu: <http://eprints.zu.edu.ua/19169/1/Humanitarna%20paradyhma.pdf>
- [15] Filosofiia osvity: Navchalnyi posibnyk / Za zah. red. V. Andrushchenka, I. Peredborskoï. – K. : Vyd-vo NPU imeni M. P. Drahomanova, 2009. – 329 s.

Philosophical bases of linguistic identity development of the graduate of specialized school in the prospect of modern language education

T. L. Gruba

Abstract. The article defines the philosophical foundations of linguistic identity of graduates of specialized schools, describes the main philosophical tendencies of language education; analyzes the features of humanitarian and personality paradigm of education and its main positions (criteria) stated from the point of view of modern language education of pupils in specialized classes on the way to the formation of their academic success and socialization. The author claims that considering the philosophical tendencies specified in the article will ensure the formation of a diversified, initiative, competitive, socially mobile person.

Keywords: *philosophical tendencies, humanitarian and personality paradigm, fundamentalism in education, technological progress in education, linguistic identity of the graduate of the specialized school, school language education.*

Философские основы формирования языковой личности выпускника профильных классов в перспекции современного языкового образования

Т. Л. Грубая

Аннотация. В статье определены философские основы формирования языковой личности выпускника профильных классов, охарактеризованы основные философские тенденции языкового образования; проанализированы особенности гуманитарно-личностной парадигмы образования и определены ее основные позиции (критерии) с точки зрения современного языкового образования учащихся профильных классов на пути становления их профессиональной успешности и социализации. Автор доказывает, что учет указанных в статье философских тенденций обеспечит формирование разносторонне развитой, инициативной, конкурентоспособной, социально мобильной личности.

Ключевые слова: *философские тенденции, гуманитарно-личностная парадигма, фундаментализация образования, технологизация образования, языковая личность выпускника профильной школы, школьное языковое образование.*